

14

שמה יחזור הדבר לקלקולו דכ"ז הוא משום ספיקא, אבל
 מ"מ כיון דהשתא מיהא ליחא ספיקא ורק דין שניהנו במנהג
 ספק, איכא מחילא דלית ב"י התנאה דליחא על מה דליחא
 ההתנאה כלל, וכל הלכות התנאה הוא רק על מקום שיש
 ספק באמת, וגם דכל שדינו הוא בתורת ודאי שניהנו ב"י
 משום ספיקא מחילא דהוי כודאי דלא שייכא ב"י התנאה,
 ולפ"ז גם משום דין יו"ט שני בענינו לא מהניא התנאה לדעת
 הרמב"ם, ולא לריכין כלל לדין ודאי של ראשון, ואיכא אכתי
 יו"ט קאת דאמאי נולדה בראשון מותרת בשני, כיון דגם
 השני ודאי הוא יו"ט שני של ספיקא דאסור ב"י הכנה,
 אכן עיין בראב"ד שם שכתב ח"ל לא דאמאי הגאונים הראשונים
 שחלקו בדבר זה וכו' ואם יאמר בשני איכא אחרון קדש
 והיום חול אין בדבריו של אחרון כלום והיום תהי' זו תרומה
 על זו כ"ש שיכול לומר מאחרת, ובמ"מ עוד שם שהמטעה
 אינו נגמר אלא בשני ודיבורו בראשון לא יעשה כלום עכ"ל
 הראב"ד, הרי דמבואר מחוץ דברי הראב"ד דמפרש דעת
 הרמב"ם דהא דלא מהניא התנאה הוא משום דין יו"ט הראשון,
 ומיושב היטב דבריו במש"כ. אכן נראה דדבריו בדעת
 הרמב"ם מתישבים בכל ענין, ומשום דנראה דאפי"ן דהא
 דמנהג אבותינו בדינו אינו מושל לאשויי ספיקא, ואחריו
 דדין נהיגותו כדמטיקרא בתורת ספק יש בו גם לד דין ודאי,
 אבל אכתי מ"מ אוליין בחר עיקר הקנה דהא מיהא דלא
 חלה דין יו"ט על שניהם ביחד, וכל אחד נידון בדין יו"ט
 ודאי בפ"ע, ואחריו על כל אחד בשעתו שהוא ה"י, אבל
 לא שיהיו שני ימים של יו"ט, ולפ"ז שפיר חלוק דין התנאה
 מדין הכנה במש"כ דבהכנה דאסורו הוא משני הימים ביחד
 דמה שנוולדה ביו"ט אסור ביו"ט ובשבת שלאחריו ע"כ לא
 שייך זאת בשני יו"ט של גלויה דאין בהם דין יו"ט על שניהם
 ביחד, משא"כ בדין התנאה דדיינין על כל יום בפ"ע בזה
 הוא דפסק הרמב"ם דלא שייך התנאה כיון דדיינין בקביעותא
 דירחא וליה דין ספק בהי"ט של גלויה וכש"כ.

הלכות חמץ ומצה

פ"א ה"ג אינו לוקה משום לא יראה ולא ימצא אלא אם
 כן קנה חמץ בפסח או חמץ כדי שיעשה בו
 מעשה, אבל אם ה' לו חמץ קודם הפסח ובא הפסח ולא
 ביערו אלא הניחו ברשותו אפי"ן שער על שני לאוין
 אינו לוקה מן התורה מפני שלא עשה בה מעשה עכ"ל,
 וכבר הקשו דאין לוקה כלל על לאו דלא יראה ולא ימצא,
 והרי בפסחים דף ל"ה מבואר להדיא דלאו דלא יראה ולא
 ימצא הויין לאו הניתק לעשה דתשבינו, וקשה על הרמב"ם
 שפסק דבקונה חמץ בפסח דהוי מעשה לוקה, וי"ע.

והנראה כה, דהנה הגר"א הקשה על הסור שכתב דלר'
 יהודה דחמץ מלווה בשריפה אפרו מותר כדן כל
 הנשרפין דאפרן מותר, ולרבנן דהשבתהו בכל דבר אפרו
 אסור כדן הנקברין, והקשה ע"ז הגר"א דלפ"י שכתב בתוס'
 דהא דנשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור הוא משום
 דנשרפין איכא מלווה בשריפתו וע"כ הוי נעשית מלווה, משא"כ
 נקברין דליכא שום מלווה בקבורתו ורק משום טקלה ולא
 הוי נעשית מלווה, ואיכא בחמץ דגם אם השבתתו בכל דבר
 הלא איכא מלווה דתשבינו איכא הא לריך להיות לכר"ע אפרן
 מותר, ונראה דלא דמי המלווה של תשבינו דהשבתתו ככ"ד
 למלווה שריפה, דמלווה תשבינו בשארית השבתות הוי עיקר
 המלווה שלא יחא להכעלים חמץ, משא"כ אם מלווה, בשריפה
 הוי מלווה שחיל בהתפלא של החמץ תלה בו דין שריפה,
 ולענין היתר דנעשית מלווה בעינן דוקא שיחא נעשית מלווה
 בהתפלא או יתיר החפץ, ולא כשהכעלים קיימו מלווה דרמיא
 עליהו יחא יתיר בזה התפלא, וע"כ שפיר מחלק הסור בין
 שבתתו

לפניו שתי כלכלות של טבל ביום ראשון אומר וכו', ובה"ד
 שם ז"ל כל הדברים האלו שאמרנו היו בזמן שהיו כ"ד של
 אי מקדשין על פי הרא"י והיו בני הגלויה עושין שני ימים
 כדי להסתלק מן הספק וכו' אבל היום שבני אי סומכין
 על החשבון ומקדשין עליו אין יו"ט שני להסתלק מן הספק
 אלא מנהג בלבד, ולפיכך אי אומר שאין מערב אדם ומתנה
 בזמן הזה לא עירובי וכו' ואינו מערב הטבל על תנאי אלא
 הכל מערב יו"ט בלבד עכ"ל, וקשה מהא דאיתא בבבלי דף
 ד' שני ימים טובים של גלויה רב אמר נולדה בזה מותרת
 בזה ורב אמי אמר נולדה בזה אסורה בזה, ומפורש שם בגמ'
 טעמא דרב משום דיו"ט שני משום ספיקא הוא וע"כ הביאה
 מותרת דמ"מ חד מינייהו חול הוא, ועיין ברמב"ם בפ"א
 מהל' יו"ט שפסק להדיא כרב דנולדה בזה מותרת בזה, וזה
 סותר למה שפסק הכא דעתה אין מושל תנאי משום דהשתא
 יו"ט שני לאו משום ספיקא הוא אלא משום מנהג, והויין
 שני הימים כודאי יו"ט, ואיכא הרי לריך להיות נולדה בזה
 אסורה בזה כדן נולדה ביו"ט שאסורה בשבת הסמוכה לה
 כיון דשני הימים הויין יו"ט ודאי, וכבר הקשה זאת הלח"מ שם.

והנראה לומר בדעת הרמב"ם, דבאמת איכא דעיקר דין
 שני ימים טובים של גלויה לא עשאו שניהנו
 שניהם כאחת בתורת ודאי, ורק שניהנו שניהם בתורת ספיקא,
 ואפי"ן דעכשיו הרי ידעינן בקביעותא דירחא, מ"מ דינס רק
 כספיקא, כיון דעיקר התקנה מעיקרא כך היתה ומנהג
 אבותינו בדינו, אכן הרי כ"ז לא שייך אלא על דין יו"ט
 שני של גלויה, על"י הוא דאמרין דדינו רק כספיקא, משא"כ
 יו"ט הראשון, הרי כיון דהשתא ליכא ספיקא וידעינן כודאי
 דהוי זמנו של יו"ט והוא ה"י של תורה, איכא הרי ודאי
 דהרי הוא יו"ט בתורה ודאי ואין בו שום ספק דין ספיקא
 כלל, ופשוט, ואיכא הא נמצא דדין יו"ט של גלויה עכשיו
 דינו חלוק, דאם באנו לדנו ליו"ט הראשון בפ"ע בדינו, בזה
 פשוט דהרי הוא חשוב ודאי יו"ט, אבל אם באנו לדנו
 להנערק עם השני בזה הדר דאך דכל חד ספק מיקר, וגם
 הראשון לענין לירופו עם השני הרי הוא רק כספק, ולפ"ז
 שפיר חלוק דין התנאה מדין נולדה בזה מותרת בזה, דבדין
 נולד האסור נעשה רק משני הימים ביחד, דהלא כן הוא
 עיקר איסורא דטולד, מה דנולד ביו"ט אסור ביו"ט, ומכא
 שניהם יחד דוקא הוא דקאתי איסורא, וכשאלנו באין לדון
 לאסור מה שטולד ביום הראשון ליום השני, רק מכא דין
 יו"ט של שניהם כאחת הוא שאנו באין לאסור, ולריכין אנו
 לנרפיניהו לשני הימים ביחד למיתשביניהו תרווייהו יחד ודאי
 יו"ט לאשויי איסורא דנולד מזה לזה, וע"כ כיון דזוהי כל חד
 כספיקא חשוב, ע"כ נולדה בזה מותרת בזה, משא"כ לענין
 התנאה, אפי"ן דאם אחד מינייהו חול הוא איכא מ"מ מותר
 לאפות ולבשל מיום השני לשבת, או משום העירובי הנשליף,
 או משום דהרי השני חול הוא, וכן מ"מ יוכל להרים תרומה
 מן הטבל, אבל הרי באמת שני דינים נפרדים הם, וכל חד
 דיינין ל"י בפ"ע על"זל יום בפ"ע ואין כאן דין הנעשה משני
 הימים ביחד, ורק דרך אחרת מילתא שתלויין שניהם זכ"י,
 אבל מכיון דבעיקר דינס הויין שני דינים נפרדים שחל על
 כל יום בפ"ע, ע"כ שוב הדר דינא דהראשון הוא ודאי
 יו"ט ואין בו לא עירוב ולא קריאת שם של תרומה בשום
 עונא, ולא תבני ע"ז התנאה כיון דהראשון אינו מנערק
 מחילא דהי"ט שני הוא כדן תקנתו דהוא יו"ט לכל דבר.

והנה כ"ז לא יתכן, אלא אם ניחא דגם דעת הרמב"ם
 דגם עתה יו"ט שני הוא רק משום ספיקא, והא דלא
 מהניא התנאה הוא רק משום דין ודאי של יו"ט הראשון,
 אבל הרי י"ל דדעת הרמב"ם היא דגם משום יו"ט שני
 בענינו נ"כ לא מהניא התנאה, ואפי"ן דתקנתו הוא משום
 ספיקא, וכדקאמר הגמ' דמנהג אבותינו בדינו ומשום גזירה

השאלה
 היא
 מה
 פ"א

1. first question on the פ"א